

Vokter vaksomt på voksenmakten

Arne Olav L. Hageberg

Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

Bjørn Erik Larsen

Haldor Øvreeide er opptatt av å se barns evne til tilpasning og å avsløre skadelige maktstrukturer i omgivelsene deres. – Man må påse at familien ikke lukker seg for sterkt rundt barnet, sier han.

Navn: Haldor Øvreeide

Utdanning: Psykologspesialist

Stilling: Driver Institutt for familierapi og relasjonsutvikling

Aktuell med: To bøker om barn og unge i psykoterapi – som han har redigert sammen med Hanne Haavind.

– Hvorfor ble du psykolog?

– Jeg ble forelsket og valgte å ikke reise til utlandet og studere medisin. Interessen min var i retning av psykiatri, så da var psykologi et alternativ. Jeg har alltid likt å studere folk.

– Hvilken fagperson har betydd mest for deg?

– Jeg må nevne tre: Ragnar Rommetveit, Jan Smedslund og Maria Aarts. Rommetveit gav meg innblikk i språkets sosiale makt og hvor viktig det er å beherske språket i en gitt sammenheng. Smedslund lærte meg om barnas kompetanse, og Aarts, utvikleren av Marte Meo-metoden, skapte et vindu for meg til konkret å kunne se barn i utvikling. I tillegg til disse har kona mi, Reidun Hafstad, betydd mye for meg også faglig.

– Hva er den beste fagartikkelen du har lest det siste året?

– Det siste året har jeg mest lest artiklene til boka jeg har vært med på å redigere. Det er mange gode bidrag der, men jeg kan selvsagt ikke fremheve noen spesielt.

«Enkelte offentlige støtteordninger, som kontantstøtten, er livsfarlige for enkelte barn»

– Hva er din faglige favoritt-kjepphest?

– Viktigheten av å se barns evne til å tilpasse seg, både på godt og på ondt. Dette er noe som både imponerer meg og som skremmer meg.

– Hvilken sak burde psykologer gå i bresjen for?

– Å passe på at ikke familien lukker seg for sterkt rundt barnet. Enkelte offentlige støtteordninger, som kontantstøtten, er livsfarlige for enkelte barn, fordi de baserer seg på en myte om at familien er tilstrekkelig for barna. Familien kan være både nødvendig og god, men den kan også være en livsfarlig arena for barna.

– Hvilken norsk psykolog fortjener mer oppmerksomhet?

– Jan Smedslund. Han vil jeg påstå er undervurdert. Han har en egen evne til å være kritisk og til å gjennomskue mye forskning på selvfølgeligheter. Det handler om å bruke logikk, om å stole på menneskers evne til å tenke. Det er viktig at forskningen ikke blir rutinemessig testing av hypoteser, uten bruk av logikk, noe jeg synes det ofte kan bli. En del av fagutviklingen kan stanse opp fordi dette ikke er på plass i akademia.

– Hva brenner du for som psykolog?

– For de øyeblikkelige maktpremissene som barn lever under. Vi har så vanskelig for å skjønne hvordan voksenmakten utspiller seg. Det er en tendens til å diagnostisere bort makt. Her finnes det et kritikkproblem i forhold til klinisk barnepsykologi.

– Hva ville du gjort om du var minister for en dag?

– Da ville jeg ha fjernet kontantstøtten og brukt pengene på arbeid for barn på annet vis. Med de pengene hadde vi kunnet hjelpe kolossalt mange.

– Hva er din største skrekk?

– Jeg har ingen. Det er jeg blitt for flegmatisk til.

– Hva irriterer deg med psykologien?

– Den har for mange svar og for få spørsmål – for lite undring.

– Hvordan kan psykologi bli et morsommere fag?

– Jeg synes den er kjempemorsom som den er. For meg er den et utmerket virksomhetsområde. Det er alltid nye spørsmål og utfordringer som reiser seg.

– Aktuelt nå: Er næringslivets opsjonsavtaler etisk forsvarlige?

– Sannsynligvis har de gått ut over grensene som var intensjonen. Men det er et interessant spørsmål, fordi etikk dreier seg om å se de blinde flekkene vi har i dag. Dette er en kjempeutfordring også i forhold til psykologien: Hva er det vi gjør i dag som ettertiden vil dømme oss for? I historisk perspektiv har jo psykologien bidratt til mange «opsjonsavtaler», fra spesialskoler til institusjonsbehandling. Jeg tror for eksempel den diagnostiseringspraksisen vi har i dag, kan vise seg å være uetisk.